

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

RAPORT ME REKOMANDIM

A.nr. 429/2017

Hamdi Krasniqi

**Lidhur me zvarritjen e procedurës në Gjykatën Themelore në Prishtinë në lëndën
C.nr.3109/12**

**Për: Znj. Afërdita Bytyçi, Kryetare
Gjykata Themelore në Prishtinë**

Prishtinë, më 29 maj 2018

Qëllimi i raportit

1. Qëllimi i këtij raporti është t'i tërhiqet vëmendja Gjykatës Themelore në Prishtinë (GJTHP), lidhur me nevojën e ndërmarrjes së veprimeve përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen për lëndën C.nr. 3109/12, pa vonesa të mëtejme.
2. Ky raport është i bazuar në ankesën individuale të z. Hamdi Krasniqi (në tekstin e mëtejme ankuesi) dhe mbështetet në faktet dhe provat e ankuesit, si dhe në shkresat e lëndës të cilat i posedon Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP), lidhur me zvarritjen e procedurës gjyqësore në lëndën C.nr. 3109/12, përkitazi me çështjen e kthimit të mallit të konfiskuar.

Baza ligjore e veprimit të Avokatit të Popullit

3. Sipas nenit 135, paragrafi 3 të Kushtetutës: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore”.*
4. Gjithashtu, Ligji Nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 16, paragrafi 8, përcakton se: *Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe në procedurat tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurave.*

Përmbledhja e fakteve

Faktet, dëshmitë dhe informatat me të cilat posedon IAP-ja, mund të përmbliidhen si në vijim:

5. Në vitin 2012, ankuesi pohoi se i është konfiskuar malli nga Inspektorati Pyjor i Kosovës.
6. Më 9 nëntor 2012, ankuesi parashtroi ankesë (ankesa nr.1119/12) në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe zhvillimit Rural (në tekstin e mëtejme: Ministria).
7. Më 16 nëntor 2012, Agjencia Pyjore e Kosovës në kuadër të Ministrisë i kthen përgjigje ankuesit (përgjigja ref.437/12).
8. Më 26 nëntor 2012, ankuesi kishte ushtruar padi në Gjykatën Komunale në Prishtinë, përkitazi me çështjen e kthimit të mallit të konfiskuar.
9. Më 8 qershor 2017, ankuesi ka paraqitur ankesë në IAP, lidhur me zvarritjen e procedurës gjyqësore për lëndën e tij në Gjykatën Themelore në Prishtinë (GJTHP).
10. Më 22 gusht 2017, Avokati i Popullit iu drejtua me shkresë GTHP për të marrë informata se cilat veprime janë ndërmarrë që ky rast të procedohet në pajtim me dispozitat ligjore në fuqi dhe nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ).
11. Më 6 shtator 2017, AP ka pranuar përgjigje nga GJTHP (nr. prot. në IAP, 353/2017), me të cilën ka njoftuar se gjyqtarja e ngarkuar me lëndën e ankuesit, në muajin korrik 2017 ka kaluar në Gjykatën e Apelit, me lëndën është ngarkuar një gjyqtare tjetër dhe se lënda do të procedohet sipas radhës.
12. Sipas pohimeve të ankuesit, GJTHP, që nga data 26 nëntor 2012 e deri më tani, nuk ka ndërmarrë asnjë veprim procedural lidhur me padinë në fjalë.

Instrumentet ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës

13. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në nenin 21, përcakton se: *“Republika e Kosovës mbrohet dhe garanton të drejtat e njeriut dhe liritë themelore [...]”*.
14. E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, përcaktohet me nenin 31.1. të Kushtetutës: *“Çdo kujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.”*
15. Po ashtu, mbrojtja gjyqësore e të drejtave, e përcaktuar me nenin 54 të Kushtetutës, parasheh se:
“Çdo kush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me Kushtetutë ose më ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur”.
16. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNJ), sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës është dokument ligjor i drejtpërdrejtë i zbatueshëm në Republikën e Kosovës dhe ka prioritet në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike¹. Ndërsa, paragrafi 1 i nenit 6 të KEDNJ-së, garanton që: *“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve civile, çdo njëri ka të drejtë për një proces të drejtë dhe të hapur brenda një afati të arsyeshëm kohor”*.
17. Ligji për Gjykatat nr. 03/L-199, në nenin 7 paragrafi 2, përcakton se:
“Çdo person ka qasje të barabartë në gjykata dhe askujt nuk i mohohet e drejta në gjykim të drejtë, në përputhje me procedurën e rregullt ligjore ose të drejtë në mbrojtje të barabartë me ligj. Çdo person fizik apo juridik ka të drejtë në gjykim të drejtë dhe brenda afatit të arsyeshëm kohor”.
18. Neni 7, paragrafi 5, Ligjit për Gjykatat, përcakton se *“Të gjitha gjykatat duhet të funksionojnë në mënyrë të shpejtë dhe efikase për të siguruar zgjidhjen e shpejtë të lëndëve”*.
19. Ligji për Procedurën Kontestimore nr. 03/L-006, në nenin 10, paragrafi 1 përcakton:
“Gjykata ka për detyrë të përpiqet që procedura të zhvillohet pa zvarritje dhe sa më pak shpenzime, si dhe të bëjë të pamundur çdo shpërdorim të të drejtave procedurale që u takojnë palëve sipas këtij ligji”.

Analiza ligjore

20. Avokati i Popullit tërheqë vëmendjen tek praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), në lidhje me nenin 53 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, sipas të cilit të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të GJEDNJ-së.
21. Në raste të shumta, GJEDNJ ka theksuar se e drejta e palës që çështja e tij të vendoset në afat të arsyeshëm kohor, paraqet element qenësor të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.

¹ Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 22

22. Avokati i Popullit përkujton që, praktika e GJEDNJ ka vërtetuar se zgjatja e procedurës normalisht llogaritet nga koha e inicimit të procedurës gjyqësore (shih aktgjykimin *Moldovan dhe të tjerët kundër Rumanisë*, më 12 korrik 2005 dhe aktgjykimin, *Sienkiewicz kundër Polonisë*, më 30 shtator 2003) deri në kohën kur çështja ka përfunduar dhe/ose aktgjykimi është ekzekutuar, (shih, aktgjykimin *Poitier kundër Francës*, më 8 nëntor 2005).
23. Avokati i Popullit vëren se GJEDNJ, në rastin *Zimmerman dhe Steiner kundër Zvicrës*, ka theksuar se një prej faktorëve që duhet të merret në konsiderim është sjellja e autoriteteve kompetente gjyqësore dhe administrative dhe se është përgjegjësi e gjykatës që ta organizojë punën e saj në atë mënyrë që individët të informohen për përparimin dhe rezultatet mbi çështjet e tyre, brenda një kohe të arsyeshme. (Aktgjykim *Zimmermann dhe Steiner kundër Zvicrës*, 13 korrik 1983).
1. Sipas praktikës së GJEDNJ-së (shih *Poiss v. Austria*, § 50; *Bock v. Germany*, §35), llogaritja e kohës për trajtim të një rasti gjyqësor fillon nga momenti i paraqitjes së padisë pranë gjykatës kompetente, e që në rastin konkret fillon të llogaritet që nga 26 nëntor 2012, kur paditësi ka paraqitur padinë në Gjykatën Komunale në Prishtinë. Deri në ditën e publikimit të këtij raporti, nuk është marrë ndonjë vendim përfundimtar lidhur me çështjen e ankuesit.
24. Njëkohësisht, mungesa e mjeteve efektive në shkeljen e të së drejtës për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme, siç është e garantuar me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, përbën shkelje të nenit 13 të Konventës, i cili thotë:
- “Çdo person, të cilit i kanë shkelur të drejtat dhe liritë e njohura me këtë Konventë, ka të drejtë të paraqesë një ankim efektiv përpara një instance kombëtare, edhe kur kjo shkelje ka qenë kryer nga persona që veprojnë brenda ushtrimit të funksioneve të tyre zyrtare.”*
25. Sa i përket zbatueshmërisë së nenit 13, Avokati i Popullit përkujton se GJEDNJ disa herë e ka theksuar se vonesat e mëdha në administrimin e drejtësisë lidhur me palët kontestuese të cilat nuk kanë mjete efektive për ankim në rastet e zvarritjes së procedurave gjyqësore, përbëjnë kërcënim për sundimin e ligjit brenda rendit ligjor vendor (shih aktgjykimin në rastin *Bottazi kundër Italisë*, më 28 korrik 1999, dhe aktgjykimin në rastin *Di Mauro kundër Italisë*, më 28 korrik 1999).
26. Neni 13 pasqyron në mënyrë të drejtpërdrejtë obligimin e shtetit që fillimisht dhe në mënyrë primare të mbrojë të drejtat e njeriut përmes sistemit të tij ligjor, duke vendosur me këtë rast një garanci shtesë, për një individ, për të siguruar që, ai apo ajo, gëzon të drejtat në mënyrë efektive. Nëse shikohet nga kjo perspektivë, e drejta e një individi për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme do të jetë më pak efikase, nëse nuk ekziston mundësia që së pari ta parashtrijë këtë ankesë pranë një autoriteti vendor. Kërkesat e nenit 13 përkrahin ato të nenit 6 (shih, aktgjykimi *Kudla kundër Polonisë*). Kështu, neni 13 garanton një mjet ankimi efektiv, pranë një autoriteti vendor, për një shkelje të pohuar të kërkesave të nenit 6, për ta shqyrtuar një rast brenda një kohe të arsyeshme. Pasi që rasti në fjalë ka të bëjë me ankesën lidhur me kohëzgjatjen e procedurës, neni 13 i Konventës është i zbatueshëm.

27. Lidhur me kërkesat e nenit 13, Avokati i Popullit përkujton se efekti i këtij neni është që të kërkojë që një dispozitë e një mjeti ligjor vendor të merret me substancën e "një ankese të kontestueshme" sipas Konventës dhe të lejojë lehtësimin përkatës (shih, p.sh. aktgjykimi në rastin *Kaya kundër Turqisë*, më 19 shkurt 1998). Çfarëdo mjeti i tillë duhet të jetë efektiv si në praktikë ashtu edhe në ligj (shih, p.sh. aktgjykimi në rastin *Ilhan kundër Turqisë*, më 27 qershor 2000). Lidhur me ankesën për zvarritje të procedurës, Avokati i Popullit përkujton se "mjetet efektive" në kuptim të nenit 13 do të duhej që të kishin qenë në gjendje ta parandalojnë shkeljen e pohuar apo vazhdimin e saj, ose të ofrojnë përmirësimin adekuat për çfarëdo shkelje që tashmë kishte ndodhur (shih, aktgjykimi i lartpërmendur *Kudla*).
28. Avokati i popullit vëren se, në sistemin tonë të brendshëm nuk ekziston një mekanizëm ligjor përmes së cilit ankuesi do të kishte mundur të ankohet për zvarritje të procedurës për të arritur çfarëdo lehtësimi në formë të parandalimit apo kompensimit.

Konstatimet e Avokatit të Populli

29. Avokati i Popullit rikujton se, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ kohëzgjatja e procedurës llogaritet nga koha e inicimit të procedurës gjyqësore e në rastin konkret është 26 nëntor 2012, dhe konstaton se zvarritja e tillë pa vendim përfundimtar shkelë:

Të drejtën për gjykim të drejtë, proces të rregullt, brenda një afati të arsyeshëm kohor të përcaktuar dhe të mbrojtur me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 6 të KEDNJ.

Të drejtën për mjete efektive juridike të mbrojtura me nenin 32 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 13 të KEDNJ.

Të drejtën për mbrojtje gjyqësore të drejtave të përcaktuara në nenin 54 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

Duke u bazuar nga të cekurat më lartë, Avokati i Popullit, në pajtim me nenin 135, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, "[...] *ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore*", dhe nenin 16, paragrafi 8 të Ligjit për Avokatin e Popullit, sipas të cilit "*Avokati i Popullit mund të jap rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësorë. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe procedurat tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurës*", bazuar në analizën ligjore të mësipërme, në cilësinë e rekomanduesit, duke iu referuar argumenteve të lartpërmendura, me qëllim të përmirësimit të punës në sistemin gjyqësor të Kosovës:

REKOMANDON

Gjykatën Themelore në Prishtinë

- **Që pa vonesa të mëtutjeshme t'i ndërmarrë të gjitha veprimet përkatëse për shqyrtimin dhe vendosjen për lëndën CNR. 3109/12.**

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës ("*Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i*

detyruar t'u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t'i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj") dhe nenin 28 të Ligjit Nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit ("Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, . . . duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë"), mirësisht Ju lutemi të na informoni për veprimet që do të ndërmerrni lidhur me këtë çështje.

Me nderime,

Hilmi Jashari

Avokat i Popullit